

RE-FORMATIO

CHRESTEN SKIKKILD: Hellig III Kongers Tilbedelse

Værket vil kun udtrykke Hellig III Kongers dybe Tilbedelse – ikke deres Kameler, Følge, Røgelsekar, Guldskrin og Tøjpragt. Mariafiguren er frontal og tronende med Barnet i majestætisk Ro overfor Kongernes Bevægelse og gaar, i det lave Relief næsten i ét med Stenen. Tronen er kun antydnet, fordi Kongemoderen selv er Højsæde for sin Søn, hvis himmelske Herkomst symboliseres ved Buen. Den symboliserede Stjerne fører os tilbage til selve Bibelfordet. (Sandsten).

6/1977

Gengivet efter
Peter Schindler: Maria-Bogen

HVEM VENTER VI PÅ?

AF PASTOR ANDERS STUDSGÅRD, SKARRILD

FOR nogle år siden havde jeg lejlighed til at se et teaterstykke af Samuel Beckett fremført i TV. Det var "Vi venter på Godot". En litterær tolkning vil jeg ikke indlade mig på – den slags er der tilstrækkeligt af i forvejen. Og såkaldt absurd teater kan jo tolkes næsten efter behag. Handlingen – om der overhovedet er nogen – er kort sagt: To fjolser, som så ud til at være mindst halvskøre, gik og ventede på et eller andet. Når folk kom forbi og spurgte: "Hvad venter I på?" så svarede de: "Vi venter på Godot!" – Men Godot kom aldrig!

Hvem venter så den kristne kirke på? En Godot-Jesus, som tog fejl og derfor aldrig kommer? Allerede apostelen Peter må gå i rette med folk, som anså Jesus Kristus for at være en Godot, der ganske enkelt udebliver (se 2. Peter 3, 3-4).

Nej, kirken venter på Jesus Kristus. Det er udtrykt ganske klart i dens bekendelse, som bygger på profeters og apostles grund. Især den nikænske bekendelse taler tydeligt: "Jesus Kristus ... skal komme igen i herlighed for at dømme levende og døde, og der skal ikke være ende på hans rige". – Og i artiklen om Helligånden: "(Jeg) ... forventer de dodes opstandelse og den kommende verdens liv".

Men hvor profeter og apostle kommer i miskredit, forsvinder også forståelsen for deres ords sandhedsværdi, og en falsk åndeliggørelse af forkyndelsen træder i stedet. Følgen er, at mange – også med en iøvrigt levende kristen tro – har fået den opfattelse, at evigheden skal tilbringes med at sidde på en klam sky og dyrke harpespillet. Der er nemlig en falsk evighedslængsel, og navnlig, hvor mennesker har tabt skabelsestroen. Således er det ofte gået, når en pietistisk tros-

opfattelse ensidigt får lagt hovedvægten på den 2. trosartikel om Jesus som frelseren. De gamle pietister kunne godt tale og synge om himmellængsel, men det var altid på skabelsestroens grundlag. Se hertil den herlige Brorson-salme, DDS 13. Men en moderne pietist kan let og behændigt udskifte sin skabelsestro med hedenske udviklingsmyter og havner derfor nøjagtigt der, hvor al rationalisme ender: i fornægtelsen af Guds underfulde vej til menneskers frelse, bibelsk forstået.

Sådan giver Bibelen os ikke grundlag for at tænke. Her tales der klart om skaberværket med mennesket som det sidste og ypperste værk. Hele skaberværket var fuldstændt godt – dengang. Når skaberværket i dag er forgiftet og forurennet, og mennesker hærges af sygdomme og død, når had og ondskab nærer os med sine bitre og giftige frugter, så er disse forhold ikke et resultat af Guds skaberkraft, men af menneskets knæfald for den Store Ødelægger, som siden da har holdt verden under sit tyranniske besættelsesregimente. Vi mennesker er stadig deltagere i denne den største af alle krige: kampen mod døden og Djævelen. Det i os, som er tilbage af gud-billedligheden, rives og slides i denne kamp, der ender med, at alle omkommer. Derfor opgiver de allerfleste at kæmpe videre og siger: Lad os more os og leve livet – for i morgen skal vi jo dø!

Men kirkens forkyndelse har et budskab at bringe til alle de faldne og døende. Dette budskab har den fået som en åbenbaring fra Gud selv, som ikke ønsker eller kan bruge en døende verden. Det er åbenbaret os i Den hellige Skrift gennem profeter og apostle. Der er vort håb, det eneste.

Skriften er i enestående grad frelseshistorie. Fra 1. Mosebog med be-

retningen om den underfulde redning af Noah og hans familie og om udvælgelsen af det folk, som Frelseren skulle fødes ind i, og til Åbenbaringsbogen med profetien om Kristi endegyldige sejr over Guds modstander.

Bibelen taler om verdensgenfødelser, verdens nyskabelse. Vi venter nye himle og en ny jord (2. Peter 3, 13). Gang på gang er kristne blevet beskyldt for dagdrømmeri om et slaraffenland, et elysium eller et valhal. Sekter i hobetæl har nærlæst Bibelen og fremhævet alt det, som kunne bekræfte egne teorier. I rumalderen er der naturligvis fantasier om rumskibe og flugt til fjerne kloder. Elias's ildvogn og Ezekiels lysende fartøj med de vingede væsener kan jo føre tanken den vej.

Men verdens nyskabelse gælder denne jord og dette univers, som Gud engang skabte så vidunderligt, at det alt sammen "var såre godt". Hvorfor skulle Skaberen ødelægge sit eget værk? Nej, det er Ødelæggerens herredømme, der skal rammes af tilintetgørelsen for at give plads for Guds eneherredømme over en genskabt jord, og over genskabte, levendegjorte mennesker.

I samme grad som kirken har glemt disse store syner, har den også fået travlt med at bortforklare og omtolke, hvad Skriften beretter for os om den store advent, da Han, som "tog tjenerskikkelse på og blev mennesker

lig ... og blev lydig til døden, ja, døden på et kors", men som er en opstanden og himmelfaren Herre, skal komme igen i herlighed.

I dag er det jo ikke kirken, der som helhed forkynder Herrens komme. Det er enkelte profetiske røster, som peger på tegnenes realistiske tale. Men selv velskolede modernistiske teologer må vel kunne fatte realismen i verdslige profeters forudsigelse af en X-dag, da alting brænder sammen og hidfører en situation, som ingen kan finde ud af igen, fordi det er afslutningen for denne verden, som vi har kendt den.

Hvis kristne endnu har en smule "øre for klang herovenfra", så må netop det som sker i vor tid – forskelligt fra alt andet hidtil sket – og som bringer angst og rædsel, få dem til for alvor at lytte til Jesu egne ord til sine disciple: "Når disse ting begynder at ske, da skal I løfte jeres hoveder".

Han, der sagde disse ord for at opmuntre sine disciple til enhver tid, vil heller ikke tøve med overtagelsen af sit herredømme, når tiden er moden dertil.

Derfor venter kirken ikke på nogen Godot, som aldrig kommer. Men kirken venter på adventus Domini, på Vor Herres Jesu Kristi komme i herlighed – Han, som var, som er, og som kommer.

TAK FOR I ÅR!

AF PASTOR J. E. M. HANSEN, HADERSLEV

PAPIRLØSE "ægteskaber" er ikke at anbefale, men alt papirløst er ikke at forkaste. Således blev årets udklipsbunke mindre takket være de papirløse dage i foråret.

De helt papirløse dage var så fredelige. Omtrent som – på anden måde – de billøse søndage for nogle år siden.

I efteråret meddelte en sydysk avis – en slags lille fætter til BT – med store typer på forsiden: **KORDEGNE BEGIK UNDERSLÆB**. Dét var altså en sensation. Med meget mindre typer blev oplyst, at det var et menighedsråds anklage. Så var avisen dækket!

Når man læser den slags avisopsatser, føler man ikke trang til at tale om krænkelse af ytringsfrihed, fordi aviser bliver konfliktramte.

Iøvrigt var det en vild overdrivelse at snakke om "underslæb", og ved menighedsrådsvalget satte vælgerne de fleste af de anklagende rådsmedlemmer ud.

PRÆSTETANKER

Apropos avisopsatser kan denne årsoversigt begynde omtrent, hvor den sluttede sidste år. Personlig beklager jeg næsten, at avisconflikten ikke begyndte lidt tidligere.

Helt henne i maj mente jeg, at min artikel fra året i forvejen da måtte være glemt. Men nej! Kristeligt Dagblad mindede om den.

Udover den ordinære leder, sommetider to, har Kristeligt Dagblad hver dag en lille petitleder. Den hedder: **EKKO**.

I modsætning til den store leder er det lille "ekko" undertegnet. Det vil sige, det er det heller ikke. Der er aldrig noget navn, men en eller anden kryptisk signatur.

Et "ekko" i maj var underskrevet "øboen". Dem er der nogle millioner af i Danmark.

Ekkoets overskrift var: Præstetanker! Sådanne synes øboen bare ikke at have høje tanker om. I al fald erklærede han, at det ikke undrede ham, at "kirkefremmede dele af offentligheden fra tid til anden lufter deres ejendommelige tanker om præstestandens ditto".

Øboen gav – så at sige i tredje potens – to eksempler på "præstestandens ejendommelige tanker". Til min store forbløffelse opdagede jeg, at jeg selv var det ene eksempel!

Øboen skrev nemlig: "Først var der historien om præstekonens bare lån. Disse havde uden forudgående tilfaldelse optrådt i et kirkespil, under menighedsrådets protest. En præsts kommentar i Re-formatio blev bragt i Kristeligt Dagblad. Herfra strøg den landets aviser rundt som et smurt lyn. Historien fik en dækning, der kvalitativt og kvantitativt overgik de til enhver tid stående forventninger hos FDF, Kirkernes Verdensråd og biskoppen over Københavns stift".

Såvel FDF som Kirkernes Verdensråd og Københavns biskop må meget undskylde, men jeg føler mig ikke spor brødebetyngt. Derimod ærgrer jeg mig over øboens misvisende – helt forvrængede – skildring.

Jeg skrev om en "gøgler"dåb ved en karussel. Og så føjede jeg til: "præstefruen, som senere er blevet kendt for sine lån, optrådte som kordegn". Dette havde jeg set afbildet i ugeblade. Ved anden lejlighed lod fru en sig afbilde i bladene, men jeg regnede forresten med, at hendes lån var strømpebeklædt.

Om fruens deltagelse i et kirkespil anede jeg intetsomhelst, da jeg skrev

artiklen. I det hele taget var jeg aldeles uvidende om divergenserne i det fynske sogn.

Lidt for hurtigt – som et af hans smurte lyn – fik "øboen" altså griflet sine ejendommelige tanker ned.

Endnu engang: FDF, Kirkernes Verdensråd og biskop Bertelsen må undskylde mig. Så skal jeg prøve at forsone mig med Kristeligt Dagblads ekko. Tit er ekkoet iøvrigt godt. Når det har hørt noget rigtigt. Som regel er signaturen en anden!

OM ALTERVIN

Helt let er det alligevel ikke at forsone sig med øboen. Hans andet eksempel – stadig om præsters ejendommelige tanker – er nemlig endnu værre end det første. Hans andet eksempel er om altervin.

Herom skrev øboen: "Præster skændes om den. For nogen gælder, at nadverordene 'Dette er mit blod' ikke bør udtales over druesaft. For andre gælder, at debatten er blasfemisk, latterlig eller ligegyldig".

Ganske vist blander øboen ikke FDF, Kirkernes Verdensråd eller biskop Ole Bertelsen ind i denne sag, men hans udtalelse er alligevel særdeles uheldig. Raffineret siger han ikke rent ud, hvilken af de to parter der lufter ejendommelige tanker, så man må jo gætte!

Der har virkelig været en varm debat om altervin. Pastor Jørgen Glenthøj fortjener ros for de altid dygtige artikler. Også i denne sag. Han står som en nidkær vægter på muren.

Kun en enkelt af Glenthøjs modstandere skal nævnes. Det er en mand med mange fine titler: "lektor, cand.theol. og lic.phil.". Navnet er Paul Müller.

Som Glenthøj sagtens kan hamle op med de fine titler, kunne han også klare argumentationen i sagen. Den saglige side vel at mærke.

Paul Müller indledte med at bemærke, at Glenthøj "har adskillige gange vist sig som en stridsmand, der sætter en ære i at påtage sig forsvaret for tvivlsomme sager".

"Tvivlsomme" – for hvem? Det er Müller selv, der forsvarer en meget "tvivlsom" sag. Han forsvarer den endda med en helt ny slags ed: "Hvis dette spørgsmål (altså om altervin) virkelig kan skabe splid i menighederne, så tør jeg (altså Müller) anvende alkoholfri druevin på, at det fortrinsvis er i menigheder, hvor præster af Glenthøjs observans er anledning til spliden".

Sådan kan man vende op og ned på alt. Det er virkelig ikke Glenthøj, der har begyndt nogen splid. Det er andre, som vil lave om på det rigtige, d.v.s. bibelske.

Paul Müller har i Bibelen læst ordet "frihed", og det mener han så gælder alt. Også Herrens indstiftelser. Mange er desværre enige med ham, men det gør ikke sagen bedre.

MERE EJENDOMMELIGT

Når øboens to eksempler er afvist, befinder jeg mig i den paradoksale situation, at jeg må give ham ret i, at der findes mange "ejendommelige præstetanker". Han valgte bare nogle dårlige eksempler. I sin avis kunne han have læst mangfoldige andre ejendommelige præsteudtalelser. Således adskillige angreb på den karismatiske bevægelse og Kristeligt Folkeparti.

Jeg er hverken medlem af det første eller det sidste, men jeg undres over, at disse to bevægelser stadig angribes så energisk af andre. Lad dem dog være, hvis man ikke kan lide dem! I hvert fald skal man ikke føre falsk vidnesbyrd om dem!

Tilsyneladende meget fornuftigt skrev en valgmenighedspræst: "hvem er retfærdig nok til at afgøre, hvad gudstjeneste og kristenliv betyder for andre mennesker".

Ikke desto mindre fandt præsten sig selv "retfærdig" nok til at betegne den karismatiske bevægelse som "virkelighedsflugt, hvor ansvaret for at være menneske i samfund med andre mennesker lægges af".

Det er nok stik modsat. Og den fri-

modige påstand, at den karismatiske bevægelse er "klart uevangelisk i sin fremhævelse af de 'rettroende' og foragt for anderledes troende", er en falsk beskyldning.

Kristeligt Folkeparti er også ude for urimelige angreb fra præsteseide. Ja, og fra andre med. Om partiets medlemmer end nok så energisk bedyrer, at de ikke indlader sig på det vanvittige at tage patent på kristendommen, bliver de alligevel ustandselig beskyldt derfor.

Partiet gør et dygtigt arbejde, så det kan synes uretfærdigt, at det ligger omkring spærregrænsen. Trods al sympati kan det ærgre, at flere af partiets folketingsmedlemmer har stræbt efter at lægge afstand mellem partiet og pjecen, som en række læger (med to biskoppers anbefaling) har udsendt. Den samme afstandtagen er mærkbar over for en af partiets egne, overlæge Inge Krogh.

Det synes, som om partiet er blevet lidt bange, eller også vil partiet for nidkært selv køre løbet. Pjecen blev udsendt, netop som partiet genfremsatte sit anti-abortforslag.

I hvert fald skal partiet ikke have ængstelse for upopulære standpunkter, når de ellers er rigtige.

For nogle år siden sagde en af partiets skolemænd nogle meget fornuftige ord om korporlig afstraffelse. Han kunne tilmed have støttet sig til klare bibelord.

Straks da manden havde fremsat sine synspunkter, blev han korrigeret af partiets spidser. Folk måtte endelig ikke mene, at partiet var reaktionært!

M - DAGEN

Det vigtigste i 1977 var ellers menighedsrådsvalget. Menighedsrådenes landsforening gjorde et stort forarbejde. Nu - efter "M"-dagen - spekulerer nok en og anden på, om det også var arbejdet værd.

Foreningen havde udskrevet en plakatkonkurrence. To af plakaterne - første og andenpræmien - har hængt

rundt omkring i landets sogne. Nr. 2 var en kryds-og-tværs-lignende plakat. Endnu ringere var nr. 1. Den var tegnet af en dreng, så ganske naturlig var den særdeles barnlig. At den blev udvalgt til massefabrikation var barnagtigt!

Menighedsrådsforeningen udsendte tillige en fin pjec for at minde om den store, herlige "M"-dag, hvor nær demokratiet - et af tidens modeord - skulle styrkes.

Pjecen blev straks angrebet, fordi den bragte den oplysning, at et menighedsråd kan tage initiativ til at få en præst fjernet. Dette kan et menighedsråd dog ikke.

Pastor Niels Carl Lilleør, som har et godt øje til landsforeningen, var en af de første til at angribe pjecen. Det viste sig efterhånden, at ingen ville tage ansvar for den.

Så oprandt den store dag. De fleste steder i landet havde man forinden ordnet valget meget "nærdemokratisk". Uden valg. Det var i al fald økonomisk fornuftigt.

Nogle steder var der "rigtige" valg. Kampvalg, som de kaldes. Efter dagspressens referater var det enkelte steder bogstavelig kamp-valg. Det er påstået, at en afgået kordegn i København måtte under lægebehandling efter overfald af en organist.

Den slags begivenheder - sande eller usande - er stof. Ekstrabladet meddelte henrykt: "KIRKENS FOLK SLÅS I GUDS NAVN!" I en leder skrev bladet:

"Vi har mange gange fremhævet den danske folkekirkes blodfattighed. Men vi må erkende, at når kirkens folk kommer ned fra evangeliernes og abstraktionernes prædikestol og skal beskæftige sig med nære ting, der angår dem selv, så bliver der givet og taget af et boblende hjerte. Mangen en biskop vil efter dette års menighedsrådsvalg sidde tilbage med dybe rynker i kjolen og fundere over sine brøders sande natur. Men vi andre kan engang sige til vore børnebørn: Vi har hørt suset fra De

Vilde Engle!"

Avisen rettede nu bager for smed. De fleste præster har overhovedet ikke blandet sig i valgkampen.

Interessant - og tankevækkende - er det, at flere steder er folk valgt ind i et menighedsråd for at sabotere aktuelle planer om kirkebyggeri.

Som udenforstående kan man ikke let vurdere et fremmed sogns anliggender, men menighedsrådsforeningens landsformand slog hovedet på sømmet med en udtalelse om, at hvis sådanne nye medlemmer principielt er imod kirkebyggeri, må deres valg være imod loven.

Sikkert har det overståede valg givet mange bange anelser for fremtiden. Der er tre år til eftertænkning. Så er det igen "M"-dag!

KIRKELIGT SAMFUND

Indirekte kom valgåret til at præge forskelligt. Således var "Kirkeligt Samfund"s årsmøde i højeste grad forberedelse til kamp. Tonen på årsmødet var militant.

"Kirkeligt Samfund" kunne engang betragtes som grundtvigianismens højre fløj. Typisk nok blev "samfundet" i sin begyndelse ivrigt bekæmpet af grundtvigianismens venstre fløj. Den skarpeste modstander var V. Brücker.

Det var dengang. Idag synes det meste af "samfundet" at være gået til venstre!

"Vi har store og stærke fjender i folkekirken", sagde pastor Riemann på årsmødet. Patetisk føjede han til: "det grundtvigske kirke- og folkesyn er truet".

Heri har pastor Riemann så afgjort ret. Truslen kommer imidlertid indfra. Som Højskolesangbogen bliver ringere og ringere for hver ny udgave, således synes det at gå tilsvarende med Kirkeligt Samfund.

Til næste år bliver "samfundet" 80 år. Jeg vil meget gerne skrive en jubilæumsartikel.

Eftersom der i den nye menighedsrådsperiode skal vælges flere biskop-

per, kan det ikke undre, at grundtvigianerne er på tæerne. De kan ikke få nok!

Omtrent lige så vigtigt - nogle vil måske sige vigtigere - er besættelse af provstestillinger. Herom er der dog delte meninger hos grundtvigianerne. Nogle mener, at menighedsråd bør have mere at sige ved provstevalg, andre - f.eks. provster - mener, at det bestemt ikke er nogen god ide.

Folkekirken skal have andet end bisper og provster. Den skal også have det allervigtigste: præster.

Grundtvigianerne er bange for menighedsfakultetets folk. Selvfølgelig ved man vel - i Kirkeligt Samfund - at man ikke kan forhindre studenter i at søge menighedsfakultetet, men når kandidater derfra søger embede, skal grundtvigianske menighedsrådsmedlemmer "holde ørene åbne, så dåbsstyret uden betingelser fastholdes".

Skal man le eller græde over en sådan opfordring! De rigtige gamle grundtvigske vidste, at dåben aldeles ikke er betingelsesløs. Dåbspagten var der!

I et læserbrev hævdede en dame - Thyra Witttrup - også det betingelsesløse. Der var en herlig "tyrkfejl" i hendes brev: Grundtvigs "mageløse opdagelse" var blevet til Grundtvigs magtesløse opdagelse.

Desværre er det sandt. I stor udstrækning er det "mageløse" blevet noget "magtesløst". Det har ikke engang magt over de fleste af dem, der frejdigt kalder sig med Grundtvigs navn!

Det forlyder, at Københavns Valgmenighed ønsker dåb uden tilspørgsel. I Rønshoved siger man nej til denne ide. I udtalelsen fra Rønshoved betones, at "tilspørgslen er den eneste måde, hvorpå det fastholdes, at dåbsordet er ordet i Vor Herres egen mund. Afkaffes den, står vi tilbage med et genlydsord i menneskemund". Ja, og hertil kan tilføjes, at "ekko"er skal man passe på!

På det grundtvigske årsmøde blev fremsat ønske om at lave et sidestykke

til Indre Missions søndagsskoler. Det havde man forresten i de gode dage. Udgangspunktet skal være "den grundtvigske opfattelse af Kristi tilstedeværelse i de sakramentale handlinger", og børnene skal ses som kristne mennesker. Dette er da utvivlsomt også Indre Missions opfattelse.

Derimod får man forhåbentlig ikke Indre Mission med til at ændre dåbspagten forsagelse og trosbekendelse.

Det oplyses, at man i en kirke har en "særlig version". I denne version lyder forsagelsen således: "Vi kan ikke lide Djævelen og hører ikke efter, hvad han siger til os". Det sidste er en meget dristig påstand.

ANDRE SLAGS FOLK

Helvede er jo ved at blive afskaffet. Så behøver man heller ikke at tage Djævelen alvorlig.

Radio- og tv-manden, pastor Jørgen Thorgaard, havde i sommer en lille artikelserie. Thorgaard mener, at de hellige vel nok skal komme gennem perleporten. Men han føjer til – hvor han så ved det fra – at "det er, som om Gud ikke interesserer sig særligt for dem. Som om de keder ham. Så de får nok et særligt reservat i himlen, hvor Gud ikke selv gider komme. Et sted med mange spejle. Jeg tænker mig, Gud hyppigere vil opholde sig der, hvor der bliver spist store stege og drukket god vin, lyttet til skægge historier og god musik og i det hele taget udfoldet halløj og festligheder af enhver art. Om der også findes forelskelse og kærlighed deroppe efter bedste jordiske mønster, skal jeg ikke kunne sige, men det ville ikke undre mig".

Således skrev pastor Thorgaard virkelig. Jeg skylder den bekendte Thorsen en undskyldning. Jeg troede, at han havde skrevet artiklen. Men det var altså Thorgaard! Thorgaard fortalte da også engang i tv, at han ikke selv var omvendt.

I en helt anden gade møder vi pastor Geertz-Hansen fra den romersk-

katholske kirke. Han er vist en slags sidste mohikaner i sin kirke. Ved forskellige lejligheder har han dels talt mod det lutherske, og dels stærkt hævdet det gamle romerske.

Da biskop Martensen i forsommeren var inde på, at den romerske kirke måske i en ikke fjern fremtid vil "anerkende" den lutherske Augsburgske Bekendelse, havde pastor G-H flere kommentarer dertil.

Meget rammende gjorde han gældende, at hvad den lutherske bekendelse "siger om arvesynden (art. 2) eller om Jesus som sand Gud og sandt menneske, født af jomfru Maria (altså den rigtige, biologiske jomfrufødsel) i art. 3 eller f. eks. om realpræsens i nadveren (art. 10) vil en katolsk præst kunne give fuld tilslutning til, selv om realpræsens så præciseres nøjere, men han kan ikke være sikker på, at hans lutherske kollega gør det samme".

Dette er så sandt, så sandt! Alligevel har det nok betydning, om Rom vil anerkende denne lutherske bekendelse.

Billedlig talt i en sidegade til Bredgade træffes Kristi Legems Broderskab. Det er en lille kreds af højkirkelige folkekirkelærere. Kredsen blev kendt af offentligheden på Kristi Legems fest den første torsdag efter trinitatis.

Medlemmerne af dette broderskab lægger ikke skjul på, at de opbevarer Nadverens sakramente til tilbedelse. Sakramentet bæres endda om i procession.

Poul Ulsdals kommentar hertil var god. Samtidig med at han tog afstand fra vore venners fremgangsmåde, bemærkede han, at den nok ikke skadede meget. Som han skrev: "Den store fare, nej ulykke i vor kirke i dag er derimod den store ligegyldighed med hensyn til elementerne på grund af reformert eller zwingliansk nadverlære! At man selv mener at kunne udskifte dem efter behag med saftvand eller andet. At man tror at kunne få Herrens sakramentale legeme og blod pr. radiobølger".

Også i 1977 har der været såkaldte "Kirkedage". Den gang i Holstebro. Dagenes betydning kan næppe vurderes. Mangt og meget blev skrevet før dagene, og vist endnu mere efter dem. I sin vurdering må man nok holde sig til, hvad mennesker, man har tillid til, har sagt derom.

Studentrepræst Jens Brøndum har stærkt fremhævet kirkedagenes betydning, men netop hans anbefaling gør mig betænkelig. Samme Brøndum har været i Rusland. Når man kom til det resultat, at det store flertal af danske ville befinde sig godt i Sovjetunionen, har man ikke rigtig tillid til hans dømmekraft. Og – om hans påstand så virkelig var sand – hvad da med mindretallet!

OM BIBELSYN

Det svundne år bragte som alle andre år også en debat om bibelsyn. Noget nyt er ikke ført frem i 1977.

En udmærket kronik i Kristeligt Dagblad af pastor Niels E. Rosendal af-fødte omgående en svarkronik af pastor Mogens Müller. Han hører til de unge teologer, der sætter Bultmann meget, meget højt. Dette kan nok kun tages til efterretning. Med stor beklagelse.

I Kristeligt Dagblad er docent Poul Nepper-Christensen en flittig kronikør. Hans kronik om inspirationen virkede ikke meget overbevisende på underteg-nede, hvorimod en kronik om en norsk studiebibel forekom slående. Det bliver spændende at se, hvad man vil svare hertil.

To "Müller"e er allerede nævnt. En tredje skal ikke glemmes. Han skriver sig ikke "Paul" eller "Mogens", men Johannes. Et godt navn.

Pastor Johs. Müller vil være kendt som – nu forhenværende – forstander for Lukasstiftelsen. Det hedder dog vist: Sankt Lukasstiftelse. De gamle hellige er vist ikke helt forkastet dér, selv om forstanderen har været kritisk overfor sankt Lukas.

Pastor Müller anmeldte Poul Hoff-

manns lille – vægtige – skrift: "Juleevangeliet – digt eller åbenbaring". Müller siger, at han ikke var begejstret for dette anmelderarbejde – avisen burde også have valgt en anden – men han påtog sig det dog. Desværre.

Anmeldelsen resulterede i flere læserbreve. Disse besvarede Johs. Müller senere i en lille artikel: "Mørkt ser det ud". Det gør det rigtignok.

Pastor Müller er ganske tit inde på, at det i vor kirke kniber meget med fordrageligheden. Dét er ganske sandt. Men kan han virkelig vente, at alle skal "fordrage" hans afvisning af en god bog!

Selv vil han gerne være en irenisk mand. Tilsyneladende er han også meget tolerant. Men han er ikke lige overbærende til højre og venstre.

Således skyder pastor Müller en hel del til fundamentalisters "ufordragelighed". Fundamentalisme er dog efterhånden så meget. Med mit bibelsyn er jeg nok "fundamentalist" – for jeg tror, at sankt Lukas har skrevet sand historie – men jeg ved, at menigheds-fakultetet bestemt ikke vil kalde mig fundamentalist. To artikler i Re-formatio vakte mishag hos folk fra menighedsfakultetet.

Hvad "ufordragelighed" angår, bør Johannes Müller ikke kun, eller dog især, se den hos påståede fundamentalister. Han bør kigge noget mere på Bultmannfolk. Og hvad "tonen" angår, kunne han f. eks. læse, hvad hans navnefælle – dog med fornavn: Paul – skrev imod pastor Jørgen Glenthøj.

DIVERSE

Udklipsbunken er gennemgået. Det meste røg i papirkurven. Således nogle udtalelser af K. Lindquist om præsters husleje. Dét var ufordragelige udtalelser.

Meget andet er kasseret. Blandt andet en række indlæg om den famøse drengbog "Katamaranen". Domprovsten i Helsingør roste bogen, men efter at have læst samme domprovsts "prædiken" for folketingets medlem-

mer, er jeg betænkelig ved hans vurderingskriterier. I den prædiken blev det vel ikke sagt direkte, at Jomfru Maria var usædelig, men sammenligningen med horkvinden lagde op dertil.

Den af "Kristelig Lytterforening" så værdsatte pastor Mogens Hansen, "Radioens kirkelige medarbejder", fandt, at det var en god ide at bede Katamaranens forfatter udtale sig om kristne børnebøger.

Når lytterforeningen er nævnt, skal lige bemærkes, at denne forening også har holdt årsmøde. Foreningen med det lange navn - "Kristelig Lytter- og Fjernseerforening" - har en lang medlemsliste. Nøkk længere end foreningen fortjener. Det kniber mere og mere at se, hvad denne forening egentlig udretter.

På landsmødet sendte man en varm tak til medarbejdere i Danmarks Radio. Ikke et ord om, at særdeles meget er kritisabelt. Nå, pastor S.A. Olsen er jo heller ikke lærer Ludvig Rasmussen!

En fordel er der - skulle der være - ved at være medlem af lytterforeningen: billig forsikring i et bestemt selskab.

Undertegnede bestilte - efter modtaget tilbud - en sådan forsikring, men forsikringsselskabet svarede overhovedet ikke. Lytterforeningens tavshed må være smittende!

Eftersom Kristeligt Dagblad er en af mine hovedkilder, skal jeg ikke glemme at fortælle, at avisen igen har store økonomiske problemer. En ny indsamling er derfor i gang.

"Præsteforeningens Blad" kunne have været en anden vigtig kilde, men dels er det et ret kedeligt blad, og dels er det især for præster. En ting skal dog erindres fra bladet.

I tre måneder skulle Mariendals kirke på Frederiksberg lukkes, mens den blev restaureret.

Biskop Bertelsen "henstillede", at menighedslokalet, der skulle bruges som midlertidigt kirkerum, blev indvi-

et til dette brug. Biskoppen foreslog, at præsten før den første egentlige gudstjeneste "kunne nedbede Guds velsignelse over huset og de kirkelige handlinger, som der forrettes".

Præsten, der skulle have den første tjeneste, skrev et besynderligt brev til biskoppen. Den unge præsts egne venner har bemærket - mildt - at brevet var studentikost formuleret. Det tør bejaes!

Brevet blev kendt, fordi præsten ønskede det trykt i "Præsteforeningens Blad". Bladets redaktør syltede ganske vist brevet en lang tid.

Det var ikke indholdet, redaktøren havde noget imod. Tværtimod. Kun tonen.

Redaktøren oplyste i bladet, at efter hans synspunkt havde "indvielse" af lokaler, genstande m.v. med hedskab og ukristelig magi at gøre. Den slags skulle forsages som Djævelens gerninger.

Det var en værre salve. Endnu værre end den unge præsts studentikose pjat. (Præsten sluttede brevet til biskoppen med en efterskrift: "Hvad synes Du om Skriften?" Med stort "S"!)

Hvem er redaktøren af "Præsteforeningens Blad"? Han benævner sig selv som "provst Jørgen Jensen".

Så er det altså ikke "magi" eller "hedenskab" med indvielse af personer! Som provst er J.J. engang blevet "kreeret"!

Iøvrigt er provsten ikke provst. Han var det engang (i Vestjylland), men er det ikke mere (i Sønderjylland). Medmindre han da hævder en "character indelebilis" også for en provstestilling.

Året gik! Og et nyt begynder. Hør et godt klokkevers af selveste K.L. Aastrup:

"Fra dag til dag, fra år til år
skal mine slag dig minde:
fra Døb til Nadver vejen går,
hvor vejen er at finde".

Det er den i Herrens kirke!

NYSGERRIGHED OVERFOR ORDET VDBEDES!

AF PASTOR C. B. HANSEN, ÅLBORG

"DEN, som ikke modtager Guds rige, ligesom et lille barn (gør det), han skal ingenlunde komme in i det" (Mark. 10, 15). "Uden I omvender eder og bliver som børn, kommer I ingenlunde ind i himlenes rige" (Matth. 18, 3). Dette er bare et par af de skriftsteder, enhver tror at have forstået, og enhver så giver sin fra andres afvigende forklaring på: børns afhængighed, børns umiddelbarhed, børns uskyldighed o.s.v., o.s.v. Men meningen er vel slet og ret, at børn forstår mere end voksne. Det kommer af, at børn er klare over, at der er noget, som de endnu ikke ved. Men de voksne tror, at nu ved de på forhånd alt, og derved afskærer de sig fra at få noget nyt at vide.

Det er utroligt hvad et barn kan vide. Hvorfra vidste jeg allerede i 6-8 års alderen noget om Rosa Luxembourg, inden lærerinden i en time af en eller anden mærkelig grund fremkom med en udtalelse om, at Rosa Luxembourg "ikke var nogen god kvinde". På den anden side undrede jeg mig over, hvordan lærerinden i den nordsjællandske fisker- og badeby samtidig kunne være ansat ved skolevæsenet der og være storhertuginde af Luxembourg. For det var jo ikke til at se forskel mellem den billedskønne frk. P. og den storhertuginde, der var affundet på de nye frimærker fra det nylig af vestmagterne befriede Luxembourg. Men denne dobbelttilværelse kunne måske forklares ved, at frk. P. størstedelen af året opholdt sig i Danmark, men i ferierne, hvor man jo heller ikke så noget til hende, var udlånt til Luxembourg.

Frk. P. gled snart helt ud af billedet, da hun blev gift og flyttede til det

nordslesvigske. Men det var ikke med lærer R. Han så ellers også godt ud, var dertil overdrevent velklædt og lige så meget missionsk - indre- eller luthersk? Ofte afbrød han undervisningen og holdt lange prædikener om moral, synd og nåde og omvendelse. De 31 kvikke elever i klassen blev sikkert omvendte og frelste på det trin. Men hvad, indtil op mod anden verdenskrig blev jo, hvad man synes at have glemt, størstedelen af vort folk enten omvendt og påvirket eller intimideret af det missionske. Derved lagdes grunden til uimodtageligheden nu. Men for den tungnemme C.B.H. blev frugten af lærer R.s iver en aldrig forvunden afsmag for det missionske, dog uden at generalisere, parret med en stadig u-slukket nysgerrighed efter at fatte, hvad kristendom så må være for noget.

Dengang havde man hverken "Lille Peter edderkop", "Rudolf med den røde tud" eller endnu mere dybsindige og progressive børnesange at starte skolegangen med, men måtte nøjes med Ingemanns morgen- og aftensange. Så en dag tog klassens mest tungtfattende elev mod til sig, rakte fingeren op og bad Storhertuginde om en forklaring på ordene:

"Han storm og hav betvang,
da han vandred på jord,
men børnene leged ham ved barmen".
Hun blev helt chokeret, men fattede sig så og forsøgte at gengive meningen med sine egne ord. "Forstår du det så nu?" spurgte hun. "Nej", svarede jeg. Efter endnu to forgæves forsøg gav hun op og appellerede til de 31 andre med ordene: "Men I forstår det da". Svaret var et eenstemmigt ja - selvfølgelig.

Man kan sætte et spørgsmålstegn ved værdien af fordums rigelige time-tal for religionsundervisning og ud-

strakte brug af salmer i skolestuen. Det var jo langt fra alle steder, man havde det held at have en lærer R., der jo al hans lapsethed og indoktrinerings til trods formåede at gøre stoffet levende og anvendeligt.

Desværre er det ikke bare i skolen, at den tungnemme er henvist til storhertugindelelige forklaringer. Han må livet ud optræde som dummeper på baggrund af 31 gange 31 kvikke hoveder, der jo må anses for at have forstået alt, fordi de sandelig har vigtigere ting for end at forstå noget som helst. Hvad især bibelord angår, bliver man af kolleger nærmest anset for småtosset, om man spilder tiden med at hænge sig i, hvad meningen kan være med dem. Man ved da, at bibelordet er Guds ord i en vis forstand eller noget i den retning, og derved kan man jo altid få dem til at sige et eller andet eller slet ingen ting. Ofte lader derfor selv kommentarer til bibelske skrifter den nysgerrige i stikken. Undertiden er det allerede selve oversættelsen af grundteksten, der gør det, f. eks. 5. Mosebog 33, 27, Salme 8, 3 og 73, 24. Det første: "Den evige Gud er en bolig, og hernede er de evige arme" har dog Sigmund Mowinckel omsider fundet ud af: "Hans (Israels) tilflugt er Urtidens Gud og under ham er tid-Gudens arme". De to andre steder har jeg forsøgt mig med i Teologisk Tidsskrift.

Hvad man selv kan finde ud af i en tekst forklares rigtigt og udførligt, men ved dunkle udsagn eller hvor tankeovergangen fra et led til næste er svært at finde, får man en sludder for en sladder, eller man spises af med citater af Martin Luther og Martin A. Hansen. Man kan også gentage sætningerne, som de står og derved foregøgles sig selv og læserne, at så er det forklaret. I næsten lige så mange år som Israel vandrede i ørkenen har Præsteforeningens Blad hver uge bragt en tekstvejledning til hjælp for præsteskabet under skabets udarbejdelse af søndagens prædiken over dagens tekst. Med et halvt års mellemrum er disse

gennemgange gået på omgang fra den ene kendte præst eller universitetslærer til den anden og er blevet jo længere jo længere og dårligere. Bunden må snart være skrabet for alle anvendelige storhertuger og storhertuginder. Flere af bidragyderne burde ledsages deres vejledning med et resumé på forståeligt Dansk; for det akademiske sprog har nu næsten udviklet sig til at være et torturinstrument i stedet for et meddelelsesmiddel. Den store opblomstring på hele det akademiske felt er blandt andet en følge af en ændring i samfundsstrukturen. Den har medført, at mange, der kunne have lavet fortrinlig medisterpølse, i stedet er slået ind på universitetsvejen.

Det er især med Johannesevangeliet, at det knirker. Det rummer jo mange afsnit, hvor det er svært at se, hvordan tankegangen fra en sætning føres videre af de følgende. Både videnskabelige og populære fortolkere skuffer så ofte den tungnemme, der spørger om meningen. En af de få, der dog tappert har stridt for at give noget af en forklaring, er den af alle modeteologer med respekt for sig selv så forkætrede C. A. Skovgaard-Petersen. Utak er jo Verdens løn. Sælsomt, Verden må jo endnu være ung, når Bibelen, afsluttet for ca. 2000 år siden, stadig rummer passager, som hverken høj- eller lavkirkelige eller liberale bibelkritikere, ja end ikke fundamentalisterne endnu har gidet at gå rigtig i gang med, passager, der altså gennem århundrederne i bedste fald kun er blevet tilegnede ad meditationens vej. Enhver tid har været optaget af noget mere aktuelt end det at lytte til ordenes mening. Under sine gøremål har man betjent sig af en teologi, inspireret af tidsånden og sin egen lille ånd. Og ved hjælp af disse tællepråse har man, når man for skams skyld skulle til det, søgt at kaste lys over både lette og svære skriftsteder og dermed lagt noget ind i dem, som man selv fandt aktuelt – i stedet for at gå den omvendte vej, at finde skriftens egen mening og

gennem udlægning af vanskelige steder komme ind på noget nyt og upåagtet, noget hvormed man kan afsløre sin tids ånd og finde frem til det i ens tid, der virkelig er aktuelt.

At Gud er ånd og følgelig bør tilbendes i ånd og sandhed, (Johs. 4, 24), hører vi til overflod. Men er der nogen, der gør sig den ulejlighed at præcisere, hvad det vil sige. Derimod doceres det indgående, at Helligånden (Johs. 16, 8-11) skal overbevise Verden om, hvad synd, retfærdighed og dom er for noget, som om den 3. person i treenigheden nu også havde søgt ind til et universitet for at forelæse for Pilatus og andre studerende om, hvad sandhed o. l. er for noget. Nej, meningen må vel være, at over for en verden, der godt kunne ønske, at det var tvivlsomt, at der fandtes sådan noget som synd, retfærdighed og dom, skal det af talsmanden slås fast, at der i hvert fald er en, der er syndet imod, en, der har fået ret, og at denne verden som sådan er dømt.

Hvad fortolkerne derimod går helt uden om er at forklare Johs. 3, 33-34 (sml. 1. Johs. 5, 10), nemlig, hvordan det, at Gud ikke giver ånden efter mål, men har givet alt i Jesu hånd, kan forklare, at den, der tager imod Jesu vidnesbyrd, dermed har besejlet, at Gud er sanddru. Hvorfor Maria Magdalene Johs. 20, 17 ikke må røre ved (eller holde fast ved) den opstandne, før han er opfaret til Gud, får også lov til at stå hen i tåger.

Som Jesus kender sine får og de ham, således kender Gud Jesus, og han Gud. Det er klart (Johs. 10, 14-15). Men hvordan kommer så de følgende ord: "og jeg sætter mit liv til for fårene" ind i sammenhængen? Den må vel tvinge en til at lægge betydningen "vedkender sig" ind i ordet "kender". Gud vedkendte sig altså Jesus, da han døde på korset, fordi Jesus ved at gå i døden vedkendte sig den opgave, som Gud havde givet ham, at ofre sig for fårene, vedkende sig dem – hvorfor de også skal ofre sig for ham. Johs. 14,

11: Hvis man ikke vil tro, at i Gud møder vi Jesus og i Jesus Gud selv, må vi så få en forklaring på, hvad det vil sige dog at kunne tro på grund af Jesu gerninger!?

Johs. 3, 8: Genfødselen er et faktum, der kan opleves, påvises – og den virkes gennem nådens midler. Men ad hvilke veje ånden når frem til at få sin virkning gennemført, kan vi ikke kortlægge. "Åndens vej, du ej forstår, i løn den går" (nr. 126 i salmebogen). Skulle Landstad virkelig være den eneste, der har strejft en udlægning af dette sted?

Johs. 17, 20: "At de alle må være eet" er den økumeniske bevægelses uafhængsskilt, og ved alle økumeniske sammenrend bliver det kørt frem. Så taler man ud fra det, uden at dog teksten selv får lov til at komme til orde. Man taler om, hvor rart det kunne være om alle kristne kunne blive eet, og om, hvordan vi skal blive det – men intet om, hvordan denne enhed hænger sammen, eller om hvordan vi i forvejen allerede har fået adgang til den.

Vender vi os så fra Johannesevangeliet til Lukasevangeliet, finder vi en tekst, hvorved de 31 gange 31 kvikke for en gangs skyld forstår, at der er noget, de ikke forstår. Det er "den utro husholder". På de ulige årstal fyldes Præsteforeningens Blad i august måned med tydningsforslag, fremført af Holmens faste stok af kendte navne, det ene forslag mere udspekuleret, indviklet og forfejlet end det andet. Ikke underligt, for teksten er såre nem at forstå, hvis man har bemærket, at det dog er en billedtale; og tilmed har Grundtvig, hvad grundtvigianerne naturligvis ikke ved, givet en fyldestgørende udlægning af den i hele to salmer, nr. 301 og 302 i førsteudgaven af Salmer og aandelige Sange, Bind 3, Kirke-Aaret i Salme-Sang. De, der har adgang til den nye udgave, vist nok bekostet af andelsslakterierne, må selv finde frem til numrene.

Alt godt i det nærværende, som er Guds, har vi rådet over, som var det

vort eget. Var det så ikke bedre, nu det er klart, hvor uholdbart og foreløbigt det hele er, at anvende noget af det til at lette andres kår med og derved vinde dem som venner i evigheden. Når galt skal være, må man i stedet for at tilsnyde sig selv alt det gode og ødsle det på sig selv begynde at snyde sig selv for noget af det til glæde for andre.

Men hvorfor er der ingen, der gider give en tilfredsstillende forklaring på sammenhængen mellem Lukas 6, 39 og 40, at en blind ikke kan vejlede en blind, og at disciplen først, når han er udlært er på højde med sin mester? De ubarmhjertige må vel begynde med sig selv med at øve barmhjertighed, få lært, hvor gørkligt det faktisk er, før de giver sig til at anbefale andre at forsøge sig med at vise barmhjertighed. Derfor er det bl. a., at menneskene og de øvrige skabninger venter på, at Guds børn selv vil gøre noget ved det, tage sig friheden til at begynde med sig selv. Jævnfør epistlen netop før evangeliestykket til 4. sønd. e. trin.

Forklaringerne på, at Peter i anledning af den store fiskefangst kalder sig en syndig mand, er yderst svævende og våsede. Ordene må ses i lyset af Peters adfærd i ypperstepræstens gård. Det gådefulde er fremkommet ved, at Lukas for at dække over Peter har flyttet beretningen om den store fiskedragt, der ifølge Johannesevangeliet 20 først fandt sted efter Peters fornægtelse og opstandelsen, tilbage til allerede i Jesu jordeliv.

Et af yndlingsdogmerne blandt de 31 gange 31 kvikke er, at det er hykleriet, der er fejlen ved farisæernes og de skriftkloges retfærdighed. Men hvor måtte vi dog være nået vidt i retning af moralsk fuldkommenhed, om hyklerier kunne begrænses til kun at være særligt kendetegn på en yderst begrænset gruppe af menneskeheden! Nej, farisæernes retfærdighed er egentlig god. Derfor gælder det om at blive som de, "overgå" dem, og ikke som farisæerne selv før eller siden falde

ud af rollen, tage forbehold og holde fyraften over for retfærdigheden.

Matth. 11, 19: "Visdommen skal blive retfærdiggjort ved sine gerninger (Luk. 7, 35: ved sine børn)" er beslægtet med det tidligere anførte Johs. 14, 11. Prøv at tyde dem ved hjælp af hinanden!

Jesus har ifølge Matth. 9, 1-8 både magt til at helbrede den lamme og forlade ham hans synder. Nogle bibelkritikere mener, at to beretninger, en om et helbredelsesunder og en anden om syndsforladelse, er blevet flettet inde i hinanden. Det skulle også forklare det mærkelige spring fra 1. til 3. persons: "for at I skal vide, at Menneskesønnen har magt på Jorden til at forlade synder - så siger han til den værkbrudne ..." På Dansk og ligeså på Græsk er det noget sprogligt kludder. Men denne sproglige kovending beviser slet ingen ting udover, at beretningen må være meget gammel, for på de jødiske sprog Hebraisk eller Aramæisk, som den er oversat fra er vendingen ganske korrekt i almindelig fortællestil. Til slut siges det så, at skarerne lovpriste Gud, der havde givet menneskene en sådan magt". Men da beretningen jo kun har talt om Jesu magt til at gøre det ene og det andet, tyer man så til den udvej at forklare "menneskene" som en fejloversætning af et aramæisk ord, der betyder Menneskesønnen, således at det i virkeligheden er Jesu magt, der blev lovprist af skarerne. Men at Menneskesønnen skulle kunne gøre undere, har folk vel dengang vidst i forvejen. Præsteforeningens gennemgang prøver derimod nu at forklare ordene med, at menneskene nu af Jesus havde fået myndighed til at gøre det samme som han selv. Men derom siger hverken denne tekst eller andre noget. Derimod fremgår det af dette evangelium til 19. sønd. e. trin., at når mennesker vil møde Jesus, giver han dem magt (lov) til at "aflægge det gamle menneske og iføre sig det nye" (Efeserne 4, 22 f, dagens epistel). Sammenlign Johs. 1, 12: "Alle

dem, der tog imod ham, dem gav han magt til at vorde Guds børn".

Denne udlægning blev jeg engang nærmest udskældt for af en yngre nytestamentlig professor. Et par år senere ramlede jeg på ham, mens han selv stod og gik ind for den.

Der er stadig meget nyt at hente i

STJERNELYS FRA BETHLEHEM

AF PASTOR P. H. LANGE, HOLSTEBRØ

FOR hvem skinner det guddommelige lys?

For myriader af ånder og engle og væsener, som vi ikke kender, men som kan opfatte det direkte og leve og ånde og fryde sig i dets stråler.

Hvorfor kan vi ikke se det?

Fordi vor planet er blokeret af fjenden. Fordi hans støjsendere om os og i os overdøver tonen fra himlen, og hans propagandasendere hamrer på vore trommehinder og gør det næsten umuligt at tænke en tanke til ende. Fordi de støvskyer af tvivl og skepsis, som hans hæres trampen hvirvler i vejret, får det himmelske lys til at forsvinde i en tåge og gør vore øjne betændte. Og når lidenskabernes tordenskyer skjuler himlen for os, eller sorgens og dødens nål gør alt sort omkring os, er det ham i egen person, der står stor og truende mellem os og lysets kilde og skaber solformørkelse, som den døde og udbrændte lavaørken, vi kalder månen, gør det, når den glider ind mellem os og solen. Vi ser ham ikke; vi mærker kun den kulde og gru, han udstråler.

"Det sande lys, som oplyser hvert menneske, var ved at komme til verden. Han var i verden, og verden er blevet til ved Ham; og verden kendte Ham ikke".

Men Gud gav ikke op.

Enkelte udvalgte redskaber lod Han

skriftens ord, hvis man ikke som ny-lutheranerne vælger at tage stort på tingene og se på det hele i lyset af ORDET med store bogstaver eller med visse af grundtvigianerne foretrækker at begrænse sig til "det lille ord af Vorherres store mund".

se et glimt af det blå lys, af Skaberens herlighed, og de forkyndte, ofte med livet i hænderne, hvad de havde set.

Andre fornåm lyset og forsøgte omgående at slukke det; thi "lyset er kommet til verden, men enhver, som over ondt, hader lyset og kommer ikke til lyset". Og flere "sansede ikke, hvad der hører Guds rige til", men gik omkring som søvngængere, hypnotiserede af fjenden.

Da besluttede Gud at bryde blokaden ved i egen person at gøre landgang på den af fjenden besatte planet og gøre vor befrielse til en sag mellem sig og fjenden.

"Og ordet blev kød og tog bolig i blandt os"; Sønnen, den anden person i den trefoldige Gud, blev en af os.

*

Hvem var Han, der blev født blandt os julenat? Lad os først høre, hvad den Athanasianske Trosbekendelse har at sige om Ham:

Og dette er den rette tro, at vi tror og bekender, at vor Herre Jesus Kristus, Guds Søn, er Gud og menneske.

Faderen lig, hvad angår Hans guddom; Faderen underordnet, hvad angår Hans menneskenatur.

Ikke, at Han har forvandlet guddommen til kød, men at Han har optaget vor menneskenatur i guddommen.

Thi ligesom sjæl og legeme tilsammen udgør eet menneske, således ud-

gør Gud og menneske tilsammen een Kristus.

Lad os prøve om vi ved hjælp af en oversigt kan nå til klarhed over, hvad her egentlig siges.

1. Jesus var sand Gud, født af Faderen i evighed, den anden person i den Treenige Gud. Det har vi sagt om, hvad vi formår, i kap. 4.

2. Forandredes denne Hans natur, da Han blev menneske, og i så fald hvorledes?

Ja, den forandredes. "Da Jesus Kristus var i Guds skikkelse, holdt Han det ikke for et rov (= noget uopgi-veligt; noget, Han klamrede sig og nægtede at give slip på) at være Gud lig, men gav afkald derpå og blev men-nesker lig". Han gav afkald på i sig selv at være almægtig, alvidende, al-lesteds nærværende, gav afkald på "den herlighed, jeg havde hos dig, Fa-der, før verden var".

3. I hvor høj grad blev Han "sandt menneske"? Helt ud, 100 %.

Først hvad legemligheden og Hans jordiske vilkår angik. Dernæst idet Han ligesom vi måtte få alle ting fra Gud gennem bøn og tro og gennem Guds ord i Bibelen. Gud måtte vise Ham, hvornår "timen var inde" til at handle eller være passiv; Han vidste det ikke selv. Om sin genkomst siger Han "— end ikke Sønnen kender dagen og timen, men kun Faderen".

Mange vil her tilføje, at Han delte sin samtids uvidenhed angående den rette forståelse af forskellige bibelord, som Han udlagde forkert; min tro er, at Han gennem bøn fik det rigtige lys over dem, og at det er vores udlæg-ning, der bunder i mangel på dette lys. Men derom kan der være forskellige meninger. Det er ikke et kardinalpunkt.

Sandt menneske helt ud; derfor kan Paulus sige: "Der er kun een Gud, og kun een mellemmand mellem Gud og mennesker, mennesket Kristus Je-sus".

4. Hvori var Han da for-skellig fra os?

Så sandt Han var Marias søn "blev Han sine brødre lig i alle ting". Men så sandt Han blev "undfanget ved Hel-ligånden", var fra Hans jordiske tilbli-velses første øjeblik den gamle arve-gang brudt: det delte sind, den splitte-de vilje, den instinktive selvhævdelse overfor Gud, trangten til at gøre oprør. Han beholdt den dybe trang til Gud, den inderlige afhængighed af Gud, og der-med så meget af den guddommelige na-tur, som kan rummes i et menneskes ånd, hjerne og hjerte.

Derfor var Han ikke dømt til at snuble i starten; var ikke på forhånd den lille overfor Guds fjende, friste-ren. Men Hans syndfrihed var hverken skæbne eller medfødt natur; den var en mulighed, som blev til virkelighed i stadig kamp mod fjenden. Og når det hedder, at "Han blev fristet i alle ting i lighed med os, dog uden at synde", så var det ikke en selvfølge. Han sej-rede i sin viljes fulde frihed, som A-dam faldt i sin viljes fulde frihed. Han stod, hvor Adam stod før faldet.

Det er dette, Skriften udtrykker ved at kalde Ham den nye Adam. Også Han kunne have gået andre veje, som den overspændte idealist går andre veje, fordi Guds veje er for langsommelige og smertefulde. Det var disse veje, fristeren i ørkenen ville lokke Ham ind på, og Jesu sejr var ikke automatisk. I fortvivlet nærvær med fjenden, un-der angst og anfægtelse, måtte Han her som i Gethsemane kæmpe for at gøre Faderens vilje til sin.

"Thi Han har i sit jordelivs dage med høje råb og tårer opsendt nødråb til Ham, der kunne frelse Ham fra dø-den — — — Og skønt Han var Søn, lær-te Han lydighed af det, Han led".

Når vi har svært ved at se Ham som sandt menneske, skyldes det, at vi sammenligner Ham med os selv og med rette føler, at Han står højt over os. Det, vi glemmer, er den sandhed, at det er Ham, der er det sande menneske, skabt i Guds billede, og os, der ikke længere er sande mennesker.

*

I det 4. århundrede stod kampen om, hvorvidt Jesus virkelig var heltud af samme væsen som Faderen (homo-ou-sion), eller bare et lignende væsen som Faderen (homoi-ousion).

Der har været sagt mange vittighe-der om "kampen om i'et", og de fleste har fundet, at det hele drejede sig om latterlige spidsfindigheder.

Chesterton har rammende svaret, at man med samme ret kunne kalde kampen mellem Teister (= dem, der tror på Gud) og Ateister for "Kampen om a'et" og betegne den som en latter-lig spidsfindighed uden mening.

For oldkirken lød spørgsmålet: Var Jesus et idealt menneske, der svang sig op til at blive noget nær Gud lig, eller hvem Gud adopterede og gjorde til sit udvalgte redskab i ene-stående forstand? Var Han nedenfra, eller ovenfra?

Det er dens lidenskabelige overbe-visning om, at Han var ovenfra, old-kirken så omhyggeligt og med for os så trættende gentagelser søger at ham-re fast.

Hør til en forandring Den Nikæn-ske Trosbekendelse: Jeg tror på een Herre, Jesus Kristus, Guds eenbårne Søn, som fra evighed af er født af Faderen; Gud af Gud, Lys af Lys, sand Gud af den sande Gud; født, ikke skabt, af samme væsen som Fa-deren; ved hvem alt er skabt; som for os mennesker og for vor frelses skyld er nedsteget fra Himmelen og har påtaget sig kød ved Helligånden af Jomfru Maria og er blevet menneske.

Men i det 2. århundrede var man ved at falde i den modsatte grøft. Da lød det: Han er sand Gud; altså kan Han umulig være blevet et rigtigt menneske, og da slet ikke have lidt el-ler være rigtig død på korset. Julens under er uvirkeligt; Han optrådte bare i "et skinlegeme" som en skuespiller, der klæder sig i et til rollen passende kostume.

Hør Tertullian forsvare julens un-der:

"Du deklamerer om de hæslige om-

stændigheder ved en fødsel, Marcion. Du hævder, at det ikke bare er Gud u-værdigt at gennemgå den slags, men at det også er ugørligt? Forstår du da ikke, at så højt elskede Kristus os mennesker, vi der bliver født, ganske som du siger, at Han for vores skyld ikke veg tilbage for nogen ydmygelse, hverken for den ydmygelse at lade sig føde, eller for den at dø på et kors?

Han hungrede i ørkenen, Han tør-stede ved Jakobs brønd, Han græd ved Lazarus' grav, Han skælvede af frygt i Gethsemane (thi kødet, sagde Han, er skrøbeligt), og tilsidst forblødte Han. Hvordan tror du, at de kunne ha-ve spyttet Ham i ansigtet, hvis det ud-strålede en overjordisk glans?

At kalde mennesker tilbage til den sande Gud, at fri dem ud af deres vild-farelser, at lære dem retfærdighed, renhed, barmhjertighed, tålmodighed — er det Gud uværdigt?..

Du hugger Kristus midt over med en løgn; ret var den hele Kri-stus, der var sandheden, ikke kun den halve. Du som vil fjerne det forar-gelige fra troen, tag dog ikke alver-dens håb fra os!

Det, som du kalder Gud uværdigt, er alt til vor frelse".

*

Ikke underligt, at det tog oldkirken fle-re århundreders eftertanke og vold-somme meningsbrydninger at finde ba-lance mellem de to yderligheder: Gud og menneske forenet i een person.

Afgørende for den udtryksform, hvori man forsøgte at fastholde begge Kristi to naturer, blev Pave Leo den Stores brev til Patriarken af Konstan-tinopel i 449, hvori det hedder: "— i Jesu Kristi forenede person har den guddommelige højhed optaget den men-neskelige ringhed i sig, og den gud-dommelige kraft den menneskelige svaghed i sig — — —, og begge de to naturer handler i fællesskab med hin-anden — — —; og på grund af denne en-hed i Hans personlighed, som gennem-trænger begge naturer, siges det både, at Menneskesønnen er kommet ned fra

Himlen og atter, at Guds Søn blev korsfæstet og begravet. — — Men den, som bekender sig til Kristi kors, bekender dermed, at Kristus var sandt menneske".

En svag parallel til dette kan man ane hos den udvandrer eller missionær, som efter 40 års liv i det fremmede vender hjem til Danmark. Hans tankegang, interesser, livsvaner og udtryksformer er præget både af det liv, han levede de mange år i udlandet, og af hans barndoms minder fra tiden, inden han drog ud, som nu bliver levende igen. Her er, i langt svagere grad end hos Kristus, virkelig to naturer tilstede i een person.

Troslæren udtrykker ganske rigtigt forholdet i sætningen: "Naturernes tohed ophæver ikke personens enhed"; arven fra begge hans to fædrelande er blevet en del af hans personlighed.

Som så ofte blev resultatet af kirkens overvejelser tilsidst sammenfattet i et letforståeligt slagord. Det skete på kirkemødet i Kalkedon 451, hvor man vedtog at kalde Jomfru Maria for Guds Moder.

Selvfølge blev dette udtryk hurtigt en titel, hvormed man ærede jomfruen fra Nazaret; men da det blev godkendt i Kalkedon, var hensigten først og fremmest at understrege, at Kristus var Guds Søn fra sin tilblivelse første øjeblik.

Helmuth Echter nach udtrykker det springende punkt i oldkirkens forkyndelse således:

"Hvad der påvirker eet lem, får følger for hele legemet. Menneskenaturen blev gennemtrængt af den guddommelige Ur-Virkelighed, da Kristus blev menneske i Jomfru Maria. Hans død var vor død. Hans opstandelse var vor opstandelse. Evig guddommelig eksistens og menneskelig eksistens smeltede sammen til en enhed — for evigt. Det, som i Kristi menneskelige legeme skete engang, har grundlæggende betydning for alle tider, og den enkelte får del deri i den hellige dåb og i kirkens sakramentale liv ... Derfor af-

hænger alt af, at julens under forbliver uafkortet. Derfor: homo-ousios, af samme væsen som Faderen; ikke bare: En, der minder mere eller mindre om Faderen. Ellers er alt illusion, og mennesket er alene, og verden er ikke forløst fra sin ensomhed".

*

Under diskussionen, der førte til afgørelsen i Kalkedon, kom ærkebiskop Nestorius af Konstantinopel for skade at sige: Jeg nægter at kalde en baby på 2-3 måneder for Gud!

Ud fra en rent menneskelig tankegang synes man jo i første øjeblik, at man forstår ham. Men lad os nu med hyrderne gå ud til Bethlehem og se, om vi ansigt til ansigt med den nyfødte, som endnu hverken er to eller tre måneder, tør holde fast ved Nestorius snusfornuftige protest.

Frem af svøbet stikker to bitte små hænder, i ingen henseende anderledes end alle andre nyfødtes. Maria har måttet lære dem at folde sig til den første bøn og at lukke sig, svedige af spænding og højtid, om den tørre, han ved synagogetjenestens slutning skulle lægge i bøssen til de fattige. Josef måtte lære dem at holde på sav og hammer i kampen for det daglige brød. Synagogelæreren har lært den solbrændte pegefinger at følge de snørklede bogstaver i loven og profeterne. Men der kom dage, da de samme hænder skulle bringe lægedom til spedalske, stille stormen på Genesaret sø, svinge svøben i templet, gribe fast og myndigt om besattes rystende hænder, så at onde ånder for ud, og de besatte atter blev mennesker.

Der kom en dag, da de skulle løfte "den Ny Pagts kalk i mit blod" blandt de forskræmte disciple til tegn på, at Han og de var eet, og en dag derpå da de skulle spigres til korset og bryde dødsrigets slår.

Der kom den dag, da det gik i opfyldelse, at

den hånd, som stilled storm og hav,

den hånd, som sprængte verdens grav, skal himmelsceptret bære.

Der kom den dag, da Han, som hin hellige nat lå i svøbet, forkyndte: "Mine får hører min røst, ... og jeg giver dem evigt liv, og ingen skal rive dem ud af min hånd".

Og der kommer den dag, når verden kører løbsk og ender i grøften, da de samme hænder skal gribe tøjlerne og styre den ind i Guds rige.

Disse små fødder, der er nøjagtigt som alle andre barnefødder, skal bære Ham ad sælsomme og stenede veje for at søge og frelse det fortabte; de skal bære Ham på Hans vandring ad via dolorosa ud til retterstedet; de skal bære Ham ud af graven; de skal bære Ham på Himmelen skyer, som de engang bar Ham på Genesaret sø; og i det øjeblik, da Hans rige kommer synligt, skal Han sætte dem på den gamle slanges hoved og træde til og knuse den for evigt.

Det barnehoved, der putter sig ind til Marias bryst, har hverken glorie eller kongekrone; men barnet vil kun lige have begyndt sine manddomsår, før det vil blive kronet, først med en tornekrone, så med en svededug, og så med evigheds kongekrone.

Endnu aner hyrderne kun meget lidt af alt dette; thi

dulgt bag slør af jordisk kød brænder skjult Hans Guddoms glød.

De har kun gennem engelens ord fået et indtryk af, at nu griber Gud ind til vor frelse; de ser kun en ukendt

stjerne lyse over stalden.

At barnet i svøbet er "Davids rodskud og slægt, den strålende morgenstjerne", som varsler en ny dag over en falden æt, det tror de; men hvordan det skal virkeliggøres, aner de endnu ikke.

Men vi, som ved mere end hyrderne om dette barn, skylder Ham svar på det spørgsmål, Han stillede sin samtid og derigennem også os: "Hvad mener I om Kristus; hvis Søn er Han?"

"Sand Gud, født af Faderen i evighed, og tillige sandt menneske, født af Jomfru Maria", siger kirken.

"Jeg nægter at kalde en baby på 2-3 måneder for Gud", sagde ærkebiskoppen af Konstantinopel.

Hvad er sandhed?

Ja, hvad er sandhed? Det er ikke Pilatus's relativisme, men forfatteren, P.H. Lange, giver selv svaret i sin bog "På opdagelse i troens verden", hvorfra ovenstående (kap. 5) er hentet. Det er kirkens svar på sandhedsspørgsmålet:

"Jeg tror på Jesus Kristus, Guds enbårne Søn, vor Herre, som er undfanget ved Helligånden, født af Jomfru Maria".

*

For Re-formatios interesserede læseskare kan oplyses, at bogen udkom i 1967 på Unitas Forlag — og muligvis endnu kan fås til nedsat pris.

A.S.

ET NYT VINMÆRKE

AF PASTOR TH. KÜHL, LØJT KIRKEBY

MARGRETHE AUKEN har lanceret et nyt vinmærke. Det sker i en prædiken over brylluppet i Kana. I

Frederiksberg Slotskirke og udsendt i Fjernsynet. Altså med fineste reklame. Re-formatio har sendt mig den til gennemlæsning og bedømmelse.

Prædikanten begynder med at fastslå, at historien om brylluppet i Kana ofte er ude for en underlig behandling. Ja, det kan hun have ret i, og den tradition agter hun åbenbart ikke at bryde.

Vi får at vide, at den selvfølgelig harmoni mellem natur og ånd, som gjorde mennesket til Guds fuldkomne mesterværk, ikke længere er til stede. Mennesker gik i stykker i forhold til deres egen krop. De kendte, at de var nøgne og skammede sig og skyndte sig at få noget på. Og hermed er det afgørende brud sket, forsikrer Margrethe. Ud af misforholdet mellem krop og ånd voksede alle andre misforhold. Så ruller snebolden, forklarer prædikanten, som altså kan oplyse os om, at der var sne i Paradiset. Al den kommende elendighed udspringer af dette ene brud, adskillelsen af bevidsthed og krop.

Ja, men syndefaldet betød jo netop blandt andet kropsbevidsthed, derfor klæderne.

Prædikanten afslører sig altså først som freudiansk sexprædikant. Men snart forvandler hun sig til feministisk prædikant. Jo kvinden undertrykkes ligesom driften.

Men ved det glade festlag med vin befries gæsterne for de bånd, der ellers styrer deres livsudfoldelse. Når man med disse tanker i baghovedet vender sig til beretningen om brylluppet i Kana, får man en helt ny oplevelse af begivenheden. Ja, det har Margrethe sandelig ret i. Hun har nemlig ikke bare noget i baghovedet, men også noget i baghånden. Hør bare: Noahs vin (Deres købmand har den) beruser og løsgør for hemninger, men den frigør ikke virkelig, for skammen er stadig knyttet til drifterne. Vi øjner nudistlejren forude.

Så præsenteres vi for et par usædvanlige gæster ved brylluppet. Jesus og særlig hans mor. For nu er det kvindesagen, der er på prædikestolen i Frederiksberg Slotskirke. Vi får at

vide, at det er ikke nogen tilfældighed, at det er hende, kvinden, der opdager, at vinen er sluppet op. Det havde de dumme mænd da aldrig opdaget! Om Jesus hedder det temmelig nedladende: Også Jesus har forstået. Ja, de mandfolk, de er nu noget langsomme i opfattelsen!

Og så kommer prædikanten rigtig i gang med sagen, kønssag og kvindesag. Jesus skaber en ny vin, den er anderledes og ædlere. Også den befrier mennesker ligesom Noahs vin, men nu er det fra skammen, vi forløses. Skammen over synden? Nej, nej, kristendom er jo ikke moral, nej skammen over driftslivet. Nu triner freudianismen frem på prædikestolen.

Langsomt dæmmer det for tilhørerne, at Jesus aldrig har villet en Kirke med blufærdighed og afholdenhed. Det er bare menneskers misforståelse i gamle dage. Nej, hans egentlige intention var nudistlejren!

Nej, så foretrækker vi andre nu piger i cellofan. De er i hvert fald nærmere ved Guds rige.

Dette bryllup, fortsætter prædikanten, blev en sand forening af mand og kvinde og åbnede for en ny og større livsudfoldelse. Og så får de viljestærke og naturforladte mænd en omgang. Så slutter prædiken med en fortrøstning til ham, der var et helt menneske, som havde bevaret samklagen mellem mandligt og kvindeligt. Skøn musik!

Den vin, han skabte ved brylluppet i Kana, er stadig iblandt os, påstår prædikanten. Ja, men hvorfor serverer hun så sin egen moderne drik, en blanding af freudianisme og feminisme? Er gæsterne allerede så drukne, at de ikke kan smage forskel? I så fald kommer vi til at sande køgemesterens ord.

Margrethe Auken er en nydelig og nævenyttig servitrice hos tidsåndens ideologiske køgemester.

Sådan serveres der. Sådan prædiker der.

læst

Kai Kjær-Hansen: Aldrig mere jul. Forlaget Savanne 1977. 40 sider. 18,00 kr.

*

FORFATTEREN, som har orlov fra fra sin lærerstilling ved Menighedsfakultetet i Århus, er for tiden som Israelsmissionens udsending præst i Jerusalem, mens han studerer ved det hebraiske universitet.

Han har fået den glimrende idé at skrive nogle betragtninger om julens begivenhed, og når han nu er i landet, hvor det skete dengang, hvad kunne det ikke blive til for en dejlig bog – provokerende dejlig – med den virkelighedsnære baggrund fra "landet, hvor kvinderne sprang". Dermed kunne der sættes en tyk streg under juleevangeliets "men det skete".

Har jeg ventet for meget? Sagen er, at bogen efter sit indhold lige så godt kunne være skrevet i Århus eller på Bornholm eller på Sydpolen som i Jerusalem. Bortset fra fotografierne er

der faktisk intet, som røber, at bogen er skrevet mindre end 10 km fra, hvor Jesus blev født.

Det mest provokerende er titlen "Aldrig mere jul". Den virker udfordrende på kristne, som gerne vil beholde den kære gamle jul og alle de yndige skikke, som de plager sig selv og andre med i december måned, men ellers ikke vil have med Jesus at gøre. Barn Jesus ligger jo ikke i krybben. Hvor han nu er at finde, gør Kjær-Hansen rede for i en række velskrevne afsnit med tema i evangelisternes beretninger. Bogen virker som en samling små prædikener til opbyggelse af dem, som i forvejen kender Jesus gennem det bibelske vidnesbyrd. Men til dem, som kun kender det bibelske vidnesbyrd gennem en påstået "videnskabelig" fremstilling, vil bogens indhold nok ikke nå helt frem. Til overvejelse for de sidste finder jeg Poul Ulsdals og Poul Hoffmanns arbejder over juletemaet bedre egnet. Men lad hermed Kai Kjær-Hansens lille bog være anbefalet særligt for de første!

Anders Studsgård

meddelelse

TIL ABONNENTERNE

FRA EKSPEDITIONEN

I 1978 bliver abonnementsprisen (af forståelige grunde) forhøjet beskedent til 30 kr. (studerende 22 kr.) Denne forhøjelse var allerede besluttet for indeværende år, men hindredes af det forbud mod prisforhøjelser, der var gældende indtil marts. Mere end halvdelen af vore abonnenter betalte frivilligt 30 kr., og vi siger dem hjertelig tak for håndsrekningen.

Der er to måder at blive fri for bladet på. Det kan ske ved

1) at man opsiges abonnementet, 2) at man ikke betaler abonnementet. I sidste tilfælde udsætter man sig imidlertid for uberettiget at få en hel årgang gratis, d.v.s. på andres bekostning. Derfor bør fremgangsmåde 1) foretrækkes.

Vi takker dem, der hurtigt reagerede positivt på den i oktober udsendte "rykker". Vi mangler stadig at høre fra 32 abonnenter!!

Endelig vil vi gerne minde om, at ADRESSEFORANDRING meddeles til postkontoret, idet man i flytteanmeldelsen dertil bestemte rubrik anfører, at man modtager Re-formatio gennem postvæsenet. Vi får så tjenstlig besked.

Med venlig hilsen for Re-formatio
Knud Nørholm

TEOL KURSUS

MENIGHEDSFAKULTETET, ÅRHUS
25. - 28. januar 1978.

Hermed indbydes teologer, prædikanter og stud. theol.'er m.v. til Teol-kursus på Menighedsfakultetet. Kurset vil belyse aktuelle problemstillinger inden for fagene Gl. Testamente og etik.

Forelæsere: Docent dr. theol. Torleiv Austad, Oslo og pastor dr. theol. Per Wallendorff, Helsingfors.

ONSDAG DEN 25. JANUAR

- 8.45- 9.00 Morgenandagt.
9.15-11.00 Normspørgsmålet i etik-
ken (Torleiv Austad).
11.00-11.45 Drøftelse over forelæsn.
11.45-14.00 Middagspause.
14.00-15.00 Samtale på Menighedsfa-
kultetet, Barthsgade 12.
15.15-16.00 Navnet JHVH i GT (Per
Wallendorff).
16.00-17.00 Drøftelse over forelæsn.
19.30 Nyt fra Norden ved Tor-
leiv Austad og Per Wallendorff.

TORSdag DEN 26. JANUAR

- 8.45- 9.00 Morgenandagt.
9.15-11.00 Vort billede af Gud (Tor-
leiv Austad).
11.00-11.45 Drøftelse over forelæsn.
11.45-14.00 Middagspause.

- 14.00-15.00 Focus på Menighedsfakul-
tetet.
15.15-16.00 Navnet JHVH i GT (Per
Wallendorff).
16.00-17.00 Drøftelse over forelæsn.
20.00 Mulighed for deltagelse i
KFS's møde på universitetet, hvor
Torleiv Austad taler.

FREDAG DEN 27. JANUAR

- 8.45- 9.00 Morgenandagt.
9.15-11.00 Bekendelsesdannelsen
(Torleiv Austad).
11.00-11.45 Drøftelse over forelæsn.
11.45-14.00 Middagspause.
14.00-15.00 Samtale på Menighedsfa-
kultetet, Barthsgade 12.
15.15-16.00 Navnet JHVH i GT (Per
Wallendorff).
16.00-17.00 Drøftelse over forelæsn.
19.30 Festgudstjeneste i Sct.
Johannes Kirke. Prædikant: Per
Wallendorff.

LØRDAG DEN 28. JANUAR

- 8.45- 9.00 Morgenandagt.
9.15-10.00 Omvendelsesforkyndel-
sen (Torleiv Austad).
10.15-11.00 De kirkelige vielsestaler
(Torleiv Austad).
11.00-11.45 Drøftelse over forelæs-
ningerne.
11.45-14.00 Middagspause.

(Afsluttes side 108)

INDHOLDSFORTEGNELSE

1977 20. ÅRGANG

Abildsnes, Willy & Børre Knudsen:	Christensen, H.C.:
"Det hellige bryllup"..... 45	Kommentar: Ny slags "ordina- tion" 28
Anglikanerne om pavens primat... 57	Christensen, H.C.:
Christensen, H.C.:	Kommentar: Vin på bordet 52
Kommentar: Kirkeskole - uden elever 3	Christensen, Knud:
	Til årsmøde på Gran, Norge i

Kirkelig Fornyelse/Pro Eccle- sia	7	Madsen, Ole Skjerbæk:	
Dahlerup, Joost:		Den karismatiske fornyelse og kirkens sakramenter, 2.	29
En kunstnerisk inspireret "profeti"	76	Madsen, Ole Skjerbæk:	
Deckert, Margit:		I anledning af Dansk Messebog	42
"Berneuchener Dienst" og "Michaelsbruderschaft"	39	Okkels, Hans Olav:	
Dokumentet "Om kirkelig forny- else"	9	Svar på indsigelse	18
Fabricius, Ove:		Pallesen, O.Lund:	
Tak for familielejren	78	Ordet og Ånden	62
Gammelkatholsk udtalelse om kvindelige præster	57	Pallesen, O.Lund:	
Hansen, C.B.:		Læst: H.O. Okkels: Hvad er theologi?	70
Den Højstes kraft	53	Pedersen, Poul:	
Hansen, C.B.:		Med modsat fortegn	2
Nysgerrighed overfor ordet udbedes!	95	Pedersen, Poul:	
Hansen, J.Em.:		Bøn under bedeslagene	41
Tak for i år!	88	Rabjerg, Haakon:	
Hartford deklARATIONEN, en op- fordring til stadfæstelse af vor teologi (ved Birte Chri- stensen)	4	Hvad vi vil med "Hellig Kors Kloster"	78
Heese, Ernst-Wilhelm:		Rabjerg, Haakon:	
Den gammelkatholske kirke i nutidens økumeniske sammen- hæng	35	Weekendstævne 18.-20.novem- ber 1977 (program)	83
Jensen, Edmund:		Rosendal, Gunnar (F.Gunnar):	
Prædiken, Sankt Kjelds dag	50	Till minnet av Hans Jústesen ..	20
Kirkedage 1977 i Agri (program)	59	Studsgård, Anders:	
Kirkelig Familielejr 1977, (pro- gram)	47	Hvem venter vi på?	86
Kristensen, Ejlf:		Studsgård, Anders:	
Tale ved Justs begravelse den 26/1-1977 i Trinitatis kirke	21	Læst: Kai Kjær-Hansen: Aldrig mere jul	105
Krogh, Ejnar:		Sundberg, K.J.:	
Mødestedet, hvor nåden afvæbner tvivlen	26	Ny konfirmandbog	54
Kühl, Th.:		Sørensen, John:	
Hans Jústesen in memoriam ...	19	Åndens frugt: Glæde	74
Kühl, Th.:		Ulsdal, Poul:	
Læst: L.Brøndum: Prædikenen og dens forberedelse	22	Hvad er og hvad vil højkirke- ligheden?	11
Kühl, Th.:		Ulsdal, Poul:	
Et nyt vinmærke	103	Er det højkirkeligt?	63
Lange, P.H.:		Ulsdal, Poul:	
Stjernelys fra Bethlehem	95	Læst: Poul Hoffmann: Jule- evangeliet - digt eller åben- baring?	80
Madsen, Ole Skjerbæk:		Ulsdal, Poul:	
Den karismatiske fornyelse og kirkens sakramenter, 1.	15	Læst: Gerhard Maier: Den hi- storisk-kritiske metodes ende- ligt	80
		Ulsdal, Poul:	
		Læst: Hanne og Flemming Frø- kjær-Jensen: Guds Folk	81
		Virring-konventet 1977, program	27
		Ørberg, Paul G.:	
		Røgelse	71

re-formatio

NR. 6 DECEMBER 1977 20. ÅRGANG

Anders Studsgård:

Hvem venter vi på? 86

J. Em. Hansen:

Tak for i år! 88

C. B. Hansen:

Nysgerrighed overfor ordet
udbedes! 95

P. H. Lange:

Stjernelys fra Bethlehem 99

Th. Kühl:

Et nyt vinmærke 103

Anders Studsgård:

Læst: Kai Kjær-Hansen: Al-
drig mere jul 105

Meddelelse til abonnenterne 105

Teol kursus, MF, Århus 106

*

Alle artikler i Re-formatio er skrevet
på hver enkelt forfatters eget ansvar.
De fremførte synspunkter deles ikke
nødvendigtvis af redaktionen.

Red.

(Fortsat fra side 106)

14. 00-15. 00 Samtale på Menighedsfa-
kultetet, Barthsgade 12.

15. 15-16. 00 Navnet JHVH i GT (Per
Wallendorff).

16. 00-17. 00 Drøftelse over forelæsn.

20. 00 Afslutningsmøde i Betha-
nia. Prædikant: Torleiv Austad.

TILMELDING: senest 17/1-1978 til:
Menighedsfakultetet, Barthsgade 12,
8200 Århus N. Tlf. (06) 16 63 00.

STED: Missionshuset Bethania, Ivar
Huittfeldtsgade 22, Århus N.

OVERNATNING: Der vil blive arran-
geret overnatning hos familier i Århus

RE-FORMATIO udsendes af en
kreds af præster i den danske kirke.

Redaktør (ansvarshavende):

Sognepræst Poul Ulsdal, 6893 Hemmet.

Telefon: (07) 37 50 98.

I redaktionen iøvrigt:

Sognepræst Knud Christensen, Kirke-
gade 9, 3600 Frederikssund; pastor
C. B. Hansen, Elmesvinget 14, 9210
Ålborg S. Ø.; pastor Ole Skjerbæk
Madsen, Danshøjvej 31, 2500 Valby;
pastor O. Lund Pallesen, Rustenborg-
vej 5, 2800 Lyngby; sognepræst Børge
Riisgaard, 7673 Harboøre.

Ekspedition:

RE-FORMATIO ved overlærer Knud
Nørholm, Emdrupvej 37, 2100 Køben-
havn Ø. Postgiro 2 08 81 42. Telefon
(01) 20 29 71.

Bladet kommer i ca. 6 numre årligt og
koster 26 kr. - for studerende 19 kr.

Sats: Anders Studsgård, Skarrild.

Tryk: Clausen off-set, Horsens.

for alle tilrejsende, som ønsker det
(gratis). Ligeledes vil vi varetage be-
stilling af hotelværelse på Missionsho-
tellet Ansgar for dem, der ønsker selv
at betale for overnatningen.

SPISNING: Morgenmad spises ved
værterne, mens de resterende målti-
der indtages på universitetets Staklade-
kantine.

PRIS: Deltagelse i kurset er gratis.
Der bliver lejlighed til at give kollekt.

KURSUSLEDER: cand. theol. Peter V.
Legarth, Bentesvej 49, 8220 Brabrand.
Tlf. (06) 15 08 68.

R E S E R V E R E T P O S T V Æ S E N E T

0095 3600 FREDERIKSSUND
KIRKEGADEN 9
KNUD CHRISTENSEN
170 HR PASTOR